

PENSIOENREGLEMENT 2006

Versie 2020

Dit pensioenreglement is vastgesteld op 15 december 2020 en treedt per 1 april 2020 in werking. Dit reglement vervangt conform artikel 27 Pensioenreglement 2006 versie 2013.

Amstelveen 15 december 2020

Stichting Pensioenfonds British American Tobacco:

J. van Dulst
Voorzitter

R.H. Pennings
Secretaris

Inhoudsopgave pensioenreglement 2006

Artikel 1 – Definities	4
Artikel 2 – Deelnemerschap	7
Artikel 3 – Omschrijving van de pensioenaanspraken	8
Artikel 4 – Informatieverstrekking door het pensioenfonds	8
Artikel 5 – Levenslang ouderdomspensioen	10
Artikel 6 – Flexibilisering	11
Artikel 7 – Fiscale maximering	14
Artikel 8 – Keuzemogelijkheid: uitruil	14
Artikel 9 – Deeltijdpensionering	16
Artikel 10 – Partnerpensioen	17
Artikel 11 – Pensioen en scheiding	18
Artikel 12 – Wezenpensioen	20
Artikel 13 - Voortzetting deelnemerschap bij arbeidsongeschiktheid o.g.v. de WIA	21
Artikel 14 - Voortzetting deelnemerschap bij arbeidsongeschiktheid o.g.v. de WAO	22
Artikel 15 - Beëindiging van het deelnemerschap	23
Artikel 16 - Het wettelijk recht op waardeoverdracht	24
Artikel 17 – Afkoop	24
Artikel 18 – Deeltijd werknemers	25
Artikel 19 - Financiering en bijdragen	25
Artikel 20 – Voorwaardelijke verhoging actieven op basis van prijscompensatie	26
Artikel 21 – Voorwaardelijke verhoging actieven boven de prijscompensatie	27
Artikel 22 – Voorwaardelijke toeslagverlening niet actieven op basis van prijscompensatie	28

Artikel 23 – Voorbehoud van de werkgever	28
Artikel 24 – Korting pensioenaanspraken en pensioenrechten door pensioenfonds	29
Artikel 25 – Algemene bepalingen	29
Artikel 26 - Overgangsbepalingen	30
Artikel 27 – Inwerkingtreding	31
Bijlage 1 – Flexibiliseringsfactoren	32
Bijlage 2 – Berekeningsmethodiek Vaststelling voorwaardelijke aanvulling	33

Artikel 1 – Definities

In dit pensioenreglement zijn overgenomen de definities uit de statuten van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco (vanaf hier “het pensioenfonds” genoemd).

Verder wordt in dit pensioenreglement verstaan onder:

1. Werkgever

British American Tobacco International (Holdings) B.V., gevestigd te Amstelveen, en haar rechtsvoorgangers en daaraan gelieerde ondernemingen, voor zover en zolang de toepassing van dit pensioenreglement (inclusief voorgaande versies) in een uitvoeringsovereenkomst dan wel financieringsovereenkomst tussen voornoemde ondernemingen en het pensioenfonds is vastgelegd.

2. Werknemers

alle werknemers die op basis van een arbeidsovereenkomst, als bedoeld in artikel 7:610 van het Burgerlijk Wetboek, in dienst zijn van de werkgever.

3. Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds British American Tobacco, gevestigd te Amstelveen.

4. Uitvoeringsovereenkomst

de overeenkomst tussen werkgever en het pensioenfonds over de uitvoering van de geldende pensioenovereenkomsten.

5. Pensioenovereenkomst

hetgeen tussen werkgever en werknemer is overeengekomen betreffende pensioen.

6. Deelnemer

degene die op grond van artikel 2 van dit reglement als deelnemer aan deze pensioenregeling kan worden aangewezen.

7. Gewezen deelnemer

degene voor wie de deelneming is beëindigd zoals bedoeld in artikel 15 van dit reglement en die bij beëindiging van de deelneming een pensioenaanspraak heeft behouden jegens het pensioenfonds.

8. Pensioengerechtigde

persoon voor wie op grond van een pensioenovereenkomst het pensioen is ingegaan.

9. Gepensioneerde

pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan.

10. Partner

- a. de man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is gehuwd vóór ingang van het ouderdomspensioen;
- b. de man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een conform het Burgerlijk Wetboek geregistreerd partnerschap is aangegaan vóór ingang van het ouderdomspensioen;
- c. indien de (gewezen) deelnemer niet is gehuwd en geen geregistreerd partnerschap is aangegaan kan op uitdrukkelijk verzoek van die (gewezen) deelnemer één man of vrouw, die ongehuwd is en géén geregistreerd partnerschap is aangegaan als partner bij het pensioenfonds worden aangemeld en door het pensioenfonds erkend onder voorwaarde dat:
  - de aanmelding en erkenning van de partner door het pensioenfonds vóór ingang van het ouderdomspensioen geschiedt; en
  - de (gewezen) deelnemer ten genoegen van het pensioenfonds aannemelijk maakt dat het samenlevingsverband ten minste een half jaar heeft voortgeduurd, en
  - de betreffende partner geen familie is van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde in de rechte lijn, en
  - de (gewezen) deelnemer en diens partner een vóór ingang van het ouderdomspensioen notarieel verleden samenlevingsovereenkomst aan het pensioenfonds overleggen, inhoudende:
    1. de naam en de geboortedatum van zowel de (gewezen) deelnemer als de partner;
    2. de aanvangsdatum van het samenlevingsverband;
    3. het woonadres op die aanvangsdatum;
    4. (enige) vermogensrechtelijke aangelegenheden;
    5. de aanwijzing door de (gewezen) deelnemer van de partner, met uitsluiting van iedere andere partner, als begunstigde van partnerpensioen;
    6. de beëindigingsvoorwaarden.In plaats van de bovengenoemde notariële akte kan de (gewezen) deelnemer ook een notariële verklaring aan het pensioenfonds overleggen inhoudende dat de samenlevingsovereenkomst aan de bepalingen van dit reglementsartikel voldoet.
- d. de man of vrouw met wie de gepensioneerde samenwoont en op grond van letter c van lid 10 vóór ingang van het ouderdomspensioen als partner door het pensioenfonds is erkend.

11. Partnerschap

de formele relatie met een partner als bedoeld in lid 10 van dit artikel.

12. Scheiding

beëindiging van het partnerschap door:

- a. echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
- b. beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden of vermissing of omzetting in een huwelijk;
- c. beëindiging van het ongehuwde samenlevingsverband of de samenlevings- overeenkomst als bedoeld in lid 10, letter c, van dit artikel, anders dan door overlijden of vermissing of het aangaan van een huwelijk of een geregistreerd partnerschap met dezelfde partner.

13. Scheidingsdatum

de datum waarop de rechterlijke uitspraak houdende de scheiding of de beëindiging van het geregistreerd partnerschap wordt opgenomen in de registers van de burgerlijke stand, dan wel de datum waarop de samenlevingsovereenkomst wordt beëindigd conform de voorwaarden bedoeld in lid 10, letter c, onder 6 van dit artikel.

14. Gewezen partner

de man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een partnerschap zoals bedoeld onder lid 10 van dit artikel heeft gehad welke reeds is beëindigd.

15. Kinderen

het kind dat tot de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde reeds voor de pensioendatum in familierechtelijke betrekking staat en voorts pleeg- en stiefkinderen die naar het oordeel van het pensioenfonds als eigen kinderen worden onderhouden en opgevoed.

16. Pensioendatum:

de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 65-jarige leeftijd bereikt.

17. Voorwaardelijke verhoging van pensioenen van actieven op basis van prijscompensatie

voorwaardelijke verhoging van pensioenen van actieve deelnemers waarbij de ex ante bepaalde maatstaf gelijk is aan de stijging van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde Consumentenprijsindexcijfer, reeks CPI - Alle Huishoudens (afgeleid), zoals deze zich van oktober tot en met oktober, voorafgaand aan het jaar waarin de verhoging wordt toegekend, heeft voorgedaan. De voorwaardelijke verhoging voor actieven op basis van prijscompensatie wordt toegekend alleen en voor zover de verleende verhoging de stijging van het pensioengevend salaris van de deelnemer niet overtreft en met dien verstande dat de verhoging niet negatief kan zijn.

18. Voorwaardelijke verhoging van pensioenen van actieven boven de prijscompensatie

voorwaardelijke verhoging van pensioenen van actieve deelnemers waarbij de ex ante bepaalde maatstaf gelijk is aan de stijging van de pensioengrondslag per 1 januari in enig jaar ten opzichte van de pensioengrondslag per 1 januari van het voorafgaande jaar, verminderd met de in artikel 20 beschreven voorwaardelijk verhoging prijscompensatie.

19. Voorwaardelijke toeslagverlening niet actieven

voorwaardelijke toeslagverlening over ingegane pensioenen, premievrije pensioenaanspraken, aanspraken op bijzonder partnerpensioen alsmede de pensioengrondslagen voor arbeidsongeschikte deelnemers, waarbij de aan de toeslagenambitie gerelateerde ex ante bepaalde maatstaf gelijk is aan de stijging van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde Consumentenprijsindex-cijfer, reeks CPI - Alle Huishoudens (afgeleid), zoals deze zich van oktober tot en met oktober, voorafgaand aan het jaar waarin de toeslag wordt toegekend, heeft voorgedaan. Indien en voor zover de toeslagenambitie onder honderd procentpunt is vastgesteld dan heeft dat geen invloed op de bepaling van de hoogte bij een achterstand in de toeslagverlening. De achterstand wordt derhalve bepaald op basis van de volledige ex ante maatstaf.

20. Voorziening Pensioenverplichtingen

op basis van de actuariële en bedrijfstechnische nota van het pensioenfonds berekende voorziening die dient ter dekking van de pensioenverplichtingen van het pensioenfonds.

21. DNB

De Nederlandsche Bank.

22. Ziekte

ziekte in de zin van artikel 7:629 van het Burgerlijk Wetboek dan wel in de zin van de Ziektewet.

23. Arbeidsongeschiktheid

arbeidsongeschiktheid conform de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen dan wel arbeidsongeschiktheid conform de Wet op de arbeidsongeschiktheids-verzekering.

24. Restverdiencapaciteit

het verschil tussen 100% en de mate van arbeidsongeschiktheid.

25. AOW

Algemene Ouderdomswet.

26. WAO

Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

27. WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

Artikel 2 - Deelnemerschap

1. Deelnemer is de werknemer die;

- op of na 1 januari 2006 een arbeidsovereenkomst met de werkgever is aangegaan en op 31 december 2009 een arbeidsovereenkomst met de werkgever heeft. Indien en voorzover de deelnemer na 31 december 2009 de arbeidsovereenkomst met de werkgever beëindigt en binnen één maand een nieuwe arbeidsovereenkomst met de werkgever aangaat, wordt het deelnemersschap ononderbroken voortgezet alsof de deelnemer niet uit dienst is geweest;
- op 31 december 2005 deelnemer was aan de regeling van het pensioenfonds en op 1 januari 2006 een arbeidsovereenkomst met de werkgever heeft en geboren is op of na 1 januari 1950 én op 31 december 2009 een arbeidsovereenkomst met de werkgever heeft.

Indien en voorzover deze deelnemer na 31 december 2009 de arbeidsovereenkomst met de werkgever beëindigt en binnen één maand een nieuwe arbeidsovereenkomst met de werkgever aangaat, wordt het deelnemersschap ononderbroken voortgezet alsof de deelnemer niet uit dienst is geweest.

2. Het deelnemerschap eindigt:

- a. per de eerste van de maand waarin de (vervroegde) pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt, tenzij de deelnemer met de werkgever is overeengekomen dat de arbeidsovereenkomst en het deelnemerschap na de pensioendatum geheel of gedeeltelijk wordt voortgezet;
- b. per de eerste van de maand volgend op de maand waarin de deelnemer overlijdt;

- c. door beëindiging van de arbeidsovereenkomst vóór de pensioendatum, anders dan wegens arbeidsongeschiktheid als bedoeld in artikel 13 of artikel 14;
- d. door beëindiging van de periode van arbeidsongeschiktheid als bedoeld in artikel 13 of artikel 14, gevolgd door toepassing van artikel 15.

Indien en voorzover het deelnemerschap eindigt als gevolg van het gestelde onder onderdeel c of d van dit artikel, dan eindigt het deelnemerschap per de eerste van de maand zolang de arbeidsovereenkomst voor de 16de van de maand wordt beëindigd. Indien de arbeidsovereenkomst na de 15de van de maand wordt beëindigd, zal het deelnemerschap per de eerste van de opvolgende maand eindigen.

Artikel 3 - Omschrijving van de pensioenaanspraken

1. De deelnemer heeft met inachtneming van de overige bepalingen van dit pensioenreglement aanspraak op:
  - a. levenslang ouderdomspensioen voor zichzelf;
  - b. partnerpensioen voor de partner;
  - c. wezenpensioen voor de kinderen;
  - d. bijzonder partnerpensioen voor de gewezen partner van de deelnemer.
2. De pensioenen worden aan het einde van iedere maand uitgekeerd in termijnen, elk groot één twaalfde deel van de jaarpensioenen omschreven in de volgende artikelen van dit pensioenreglement.
3. De aanspraak op levenslang ouderdomspensioen van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde kan zonder toestemming van diens partner niet bij overeenkomst tussen die (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en het pensioenfonds of de werkgever worden verminderd, anders dan bij afkoop zoals voorzien bij of krachtens de Pensioenwet, tenzij de partners het recht op pensioenverevening ingevolge de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding hebben uitgesloten. De aanspraak op partnerpensioen ten behoeve van de partner van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde kan zonder toestemming van die partner niet bij overeenkomst tussen de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en het pensioenfonds of de werkgever worden verminderd anders dan bij afkoop zoals voorzien bij of krachtens de Pensioenwet.

Elk beding, strijdig met het bepaalde in de vorige twee volzinnen, is nietig.

Artikel 4 – Informatieverstrekking door het pensioenfonds

1. **Melding van wijzigingen**

Het pensioenfonds informeert de werknemer binnen drie maanden na een wijziging in de pensioenovereenkomst over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen bij het pensioenfonds.

2. **Jaarlijks te verstrekken informatie voor deelnemers**

Jaarlijks verstrekt het pensioenfonds aan de deelnemer:

- a. een opgave van de verworven pensioenaanspraken;
- b. een opgave van de reglementair te bereiken pensioenaanspraken;

- c. informatie over de toeslagverlening;
- d. een opgave van de aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen waardeaan groei van pensioenaanspraken overeenkomstig artikel 3.127 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en de daarop berustende bepalingen (de 'factor A').

3. Informatie voor gewezen deelnemers

Bij beëindiging van de deelname verstrekt het pensioenfonds aan de deelnemer:

- a. een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraken; en
- b. informatie over de toeslagverlening;
- c. informatie die voor de deelnemer specifiek in het kader van de beëindiging relevant is;
- d. omstandigheden die betrekking hebben op het functioneren van het fonds.

Nadien verstrekt het pensioenfonds aan de gewezen deelnemer jaarlijks:

- a. een opgave van zijn opgebouwde pensioenaanspraken; en
- b. informatie over de toeslagverlening.

4. Informatie voor gewezen partners

Het pensioenfonds verstrekt degene die gewezen partner wordt en een aanspraak verkrijgt op bijzonder partnerpensioen:

- a. een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraak op partnerpensioen; en
- b. informatie over de toeslagverlening;
- c. informatie die voor de gewezen partner specifiek van belang is.

Nadien verstrekt het pensioenfonds de gewezen partner ten minste een keer in de vijf jaar:

- a. een opgave van zijn/haar opgebouwde aanspraak op partnerpensioen op grond van artikel 11; en
- b. informatie over toeslagverlening.

5. Informatie voor pensioengerechtigden

Het pensioenfonds verstrekt degene die pensioengerechtigde wordt:

- a. een opgave van zijn pensioenrecht;
- b. een opgave van de opgebouwde aanspraken op nabestaandenpensioen; en
- c. informatie over toeslagverlening.

Nadien verstrekt het pensioenfonds de pensioengerechtigde jaarlijks:

- a. een opgave van zijn pensioenrecht;
- b. een opgave van de opgebouwde aanspraken op nabestaandenpensioen; en
- c. informatie over toeslagverlening.

6. Het pensioenfonds informeert de gewezen deelnemer, de gewezen partner en de pensioengerechtigde binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

7. Informatie op verzoek

Het pensioenfonds verstrekt de (gewezen) deelnemer, de gewezen partner en de pensioengerechtigde op verzoek:

- a. het voor hem/haar geldende pensioenreglement;
- b. de statuten van het pensioenfonds;

- c. het jaarverslag en de jaarrekening van het fonds;
- d. de uitvoeringsovereenkomst;
- e. de voor hem/haar relevante informatie over beleggingen;
- f. de verklaring inzake beleggingsbeginselen als bedoeld in artikel 145 van de Pensioenwet;
- g. het kortetermijnherstelplan c.q. het langetermijnherstelplan indien van toepassing;
- h. informatie over de hoogte van de dekkingsgraad;
- i. informatie over het van toepassing zijn van een aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet;
- j. informatie over de aanstelling van een bewindvoerder;
- k. het pensioenfonds verstrekt de (gewezen) deelnemer en de gewezen partner op verzoek informatie die specifiek voor hem/haar relevant is;
- l. het pensioenfonds verstrekt de (gewezen) deelnemer op verzoek informatie over de consequenties van uitruil als bedoeld in artikel 8 van dit reglement;
- m. aan de gewezen deelnemer verstrekt het pensioenfonds op verzoek een opgave van de hoogte van zijn opgebouwde pensioenaanspraken;
- n. het pensioenfonds verstrekt de in sub a. tot en met j. van dit lid bedoelde informatie op verzoek ook aan vertegenwoordigers van (gewezen) deelnemers, van gewezen partners of van pensioengerechtigden;
- o. het pensioenfonds kan voor de verstrekking van de informatie zoals bedoeld in de leden f. tot en met j. van dit artikel kosten in rekening brengen bij de verzoeker.

8. Informatie bij vertrek naar een andere lidstaat

Het pensioenfonds verstrekt (gewezen) deelnemers en gepensioneerden die zich in een andere lidstaat vestigen informatie over hun pensioenaanspraken en pensioenrechten en over de mogelijkheden die hun op grond van de pensioenregeling worden geboden. De op grond van dit lid verstrekte informatie is ten minste overeenkomstig de informatie die wordt verstrekt aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die in Nederland blijven.

Artikel 5 - Levenslang ouderdomspensioen

1. Het levenslang ouderdomspensioen gaat, indien geen gebruik gemaakt wordt van de reglementaire mogelijkheden van gehele of gedeeltelijke vervroeging of uitstel, in op de pensioendatum. Het levenslang ouderdomspensioen eindigt op de laatste dag van de maand van overlijden van de gerechtigde op het levenslang ouderdomspensioen.

2. Berekeningsgrondslagen voor het levenslang ouderdomspensioen

De hoogte van het levenslang ouderdomspensioen is afhankelijk van:

- a. het aantal behaalde deelnemersjaren,
- b. de hoogte van de pensioengrondslag, die op zijn beurt afhankelijk is van:
  - de hoogte van het pensioengevend salaris; en
  - de hoogte van de franchise.

Deze begrippen worden in de volgende leden toegelicht.

3. Deelnemersjaren

- a. Deelnemersjaren zijn de jaren gelegen tussen 1 januari 2006 en de datum waarop het deelnemerschap is beëindigd. Als deelnemersjaren worden tevens aangemerkt extra deelnemersjaren als gevolg van waardeoverdracht en extra deelnemersjaren toegekend op basis van overgangsbepalingen.
Deelnemersjaren worden vastgesteld in maanden nauwkeurig.
- b. Indien het pensioengevend salaris van een deelnemer wijzigt doordat hij/zij niet langer in ploegendienst werkzaam is, juist in ploegendienst werkzaam wordt of wanneer de aard van de ploegendienst wijzigt, worden de tot de wijziging verstreken deelnemersjaren herrekend naar een aantal deelnemersjaren dat behoort bij het gewijzigde salaris. De herrekening als bedoeld in de vorige volzin geschiedt op basis van actuariële (financiële) gelijkwaardigheid.

4. Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. De pensioengrondslag wordt vastgesteld per de datum van aanvang van het deelnemerschap en daarna jaarlijks per 1 januari van het betreffende jaar.

Het pensioengevend salaris bestaat uit de volgende (bruto) loonbestanddelen, mits deze ook feitelijk aan de deelnemer worden toegekend:

- 12 maal het overeengekomen basismaandsalaris;
- dertiende maand;
- vakantietoeslag;
- ploegentoeslag.

Het pensioengevend salaris is exclusief alle overige aan het dienstverband verbonden emolumenten, geldend per 1 januari van het betreffende jaar, dan wel de latere datum van aanvang van het deelnemerschap.

Stijgingen van het pensioengevend salaris in de periode die aanvangt vijf jaar direct voorafgaande aan de pensioendatum komen in aanmerking tot ten hoogste 2% boven de gemiddelde loonindex voor de CAO-lonen per maand, inclusief bijzondere beloningen, zoals berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Loonstijgingen als gevolg van gangbare functiewijzigingen of gangbare leeftijdsperiodieken komen in elk geval in aanmerking voor de verhoging van het pensioengevend salaris.

Verlagingen van de pensioengrondslag gelden alleen voor toekomstige deelnemersjaren. Pensioenaanspraken die over voorgaande deelnemersjaren zijn opgebouwd worden niet aangetast.

De franchise is jaarlijks door het bestuur vastgesteld tot en met het laatste jaar waarin onder werking van dit pensioenreglement een of meerdere deelnemers pensioen hebben opgebouwd anders dan wegens arbeidsongeschiktheid of toeslagverlening.

5. Hoogte van het levenslang ouderdomspensioen bij ingang op de pensioendatum

Het levenslang ouderdomspensioen bedraagt voor ieder deelnemersjaar 2% van de voor dat jaar vastgestelde pensioengrondslag.

Artikel 6 – Flexibilisering

1. Vervroeging van het levenslang ouderdomspensioen

Op verzoek van de (gewezen) deelnemer kan het levenslang ouderdomspensioen (gedeeltelijk) ingaan op de eerste dag van een maand gelegen vóór de pensioendatum. De vroegste

ingangsdatum van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen is de eerste dag van de maand van het bereiken van de 55-jarige leeftijd.

De mogelijkheid tot vervroeging wordt aan de (gewezen) deelnemer geboden onder voorwaarde dat als het vervroegde levenslange ouderdomspensioen eerder ingaat dan 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd het vervroegde levenslang ouderdomspensioen dient ter compensatie van teruggang in arbeidstijd (deeltijds pensioen) ook al is er geen sprake meer van een dienstverband met de werkgever.

Een verzoek om vervroeging van het levenslang ouderdomspensioen wordt uitsluitend in behandeling genomen indien het verzoek ten minste zes maanden vóór de gewenste vervroegde ingangsdatum van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen is ingediend bij het pensioenfonds.

2. Hoogte van het levenslang ouderdomspensioen bij vervroeging

Ingeval van (gedeeltelijke) vervroeging van het levenslang ouderdomspensioen wordt het conform artikel 5 lid 5 berekende levenslang ouderdomspensioen door het pensioenfonds op actuariële wijze (gedeeltelijk) verlaagd volgens voor mannen en vrouwen gelijke ruilvoeten.

Bij de (gedeeltelijke) verlaging als bedoeld in de vorige zin wordt door het pensioenfonds uitgegaan van de contante waarde van (een deel van) het per de berekeningsdatum opgebouwde levenslang ouderdomspensioen ingaand op de pensioendatum, dat is vastgesteld conform artikel 5 lid 5, alsmede van de vervroegde ingangsdatum van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen.

Het pensioenfonds stelt richtlijnen voor actuariële verlaging van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen vast. De ruilvoeten en de geldigheidsduur zijn opgenomen in bijlage 1.

3. Uitstel van het levenslang ouderdomspensioen

Op verzoek van de (gewezen) deelnemer kan het levenslang ouderdomspensioen (gedeeltelijk) ingaan op de eerste dag van een maand gelegen na de pensioendatum. (Gedeeltelijk) uitstel van het levenslang ouderdomspensioen is, voor een deelnemer die het dienstverband met de werkgever tot een tijdstip gelegen na de pensioendatum geheel of gedeeltelijk wenst voort te zetten, alleen mogelijk indien de deelnemer dat met de werkgever schriftelijk is overeengekomen.

De uiterste ingangsdatum van het levenslang ouderdomspensioen is de eerste dag van de maand van het bereiken van de 67-jarige leeftijd.

Een verzoek om (gedeeltelijk) uitstel van het levenslang ouderdomspensioen wordt uitsluitend in behandeling genomen indien het verzoek ten minste zes maanden maar niet eerder dan twaalf maanden vóór de pensioendatum is ingediend bij het pensioenfonds.

4. Hoogte van het levenslang ouderdomspensioen bij uitstel

Ingeval van (gedeeltelijk) uitstel van het levenslang ouderdomspensioen wordt het conform artikel 5 lid 5 berekende levenslang ouderdomspensioen door het pensioenfonds op actuariële wijze (gedeeltelijk) verhoogd volgens voor mannen en vrouwen gelijke ruilvoeten. Bij de (gedeeltelijke) verhoging als bedoeld in de vorige zin wordt door het pensioenfonds uitgegaan van de contante waarde van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen ingaand op de pensioendatum, dat is vastgesteld conform artikel 5 lid 5, alsmede van de uitgestelde ingangsdatum van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen.

Het pensioenfonds stelt richtlijnen voor actuariële verhoging van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen vast. De ruilvoeten en de geldigheidsduur zijn opgenomen in bijlage 1.

5. Hoog/laag-constructie bij het levenslang ouderdomspensioen

De deelnemer heeft het recht om op de pensioendatum dan wel – indien van (gedeeltelijke) vervroeging of (gedeeltelijk) uitstel gebruik wordt gemaakt – op de daarvan afwijkende ingangsdatum van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen, zijn alsdan ingaande levenslang ouderdomspensioen om te zetten in een ouderdomspensioen dat gedurende een door de deelnemer of gewezen deelnemer te bepalen periode, die uiterlijk eindigt op de eerste dag van de maand van het bereiken van de 70-jarige leeftijd, hoger is dan het oorspronkelijke levenslang ouderdomspensioen en in de periode daarna lager is dan het oorspronkelijke levenslang ouderdomspensioen.

Een en ander vindt plaats onder de voorwaarde dat – berekend op het tijdstip van omzetting – de hoogste uitkering van levenslang ouderdomspensioen niet meer dan 33,33% hoger is dan de laagste uitkering van levenslang ouderdomspensioen.

6. Laag/hoog-constructie bij het levenslang ouderdomspensioen

De deelnemer heeft het recht om op de pensioendatum dan wel – indien van (gedeeltelijke) vervroeging of (gedeeltelijk) uitstel gebruik wordt gemaakt – op de daarvan afwijkende ingangsdatum van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen, zijn alsdan ingaande levenslang ouderdomspensioen om te zetten in een ouderdomspensioen dat gedurende een door de deelnemer of gewezen deelnemer te bepalen periode, die uiterlijk eindigt op de eerste dag van de maand van het bereiken van de 70-jarige leeftijd, lager is dan het oorspronkelijke levenslang ouderdomspensioen en in de periode daarna hoger is dan het oorspronkelijke levenslang ouderdomspensioen. Een en ander vindt plaats onder de voorwaarde dat – berekend op het tijdstip van omzetting – de hoogste uitkering van levenslang ouderdomspensioen niet meer dan 33,33% hoger is dan de laagste uitkering van levenslang ouderdomspensioen.

7. Tijdelijke overbrugging bij vervroeging pensioendatum

Indien als gevolg van vervroeging de ingangsdatum van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen ligt voor de pensioendatum dan wordt in de periode tussen de ingangsdatum en de 65-jarige leeftijd voor het toetsen van de verhouding een bedrag gelijk aan tweemaal de voor die jaren geldende uitkering, inclusief de vakantie –uitkering, voor een gehuwde persoon zonder toeslag als omschreven in artikel 9, eerste lid, onderdeel b en zesde lid van de Algemene Ouderdomswet, vermeerderd met de vakantietoeslag over dat AOW-pensioen buiten aanmerking gelaten. Laatstgenoemde regeling is onverminderd van toepassing ingeval van deeltijd. De berekening wordt door het pensioenfonds vastgesteld op basis van actuariële gelijkwaardigheid, volgens voor mannen en vrouwen gelijke ruilvoeten. De ruilvoeten en de geldigheidsduur zijn opgenomen in bijlage 1.

8. Bij toepassing van het bepaalde in de leden 1, 3, 5 of 6, wordt voor de berekening van het partnerpensioen, het wezenpensioen en het bijzonder partnerpensioen uitgegaan van het ouderdomspensioen dat zonder toepassing van het bepaalde in de genoemde leden zou zijn uitgekeerd.

9. Indien de (gewezen) deelnemer naast de mogelijkheid tot flexibilisering zoals bedoeld in de leden 1, 3, 5 of 6 tevens gebruik wenst te maken van de mogelijkheid tot uitruil van (een gedeelte van) het ouderdomspensioen, zoals bedoeld in artikel 8, lid 7, dan wel (een gedeelte van) het partnerpensioen, zoals bedoeld in artikel 8, lid 1, zal door het pensioenfonds eerst de hoogte van het ouderdomspensioen na de uitruil worden berekend. Vervolgens zal de hoogte van het ouderdomspensioen na flexibilisering, zoals bedoeld in dit artikel, worden berekend.

Artikel 7 – Fiscale maximering

1. Het levenslange partnerpensioen (inclusief bijzonder partnerpensioen) bedraagt maximaal 70% van het ouderdomspensioen.
Het wezenpensioen bedraagt voor ieder kind maximaal 14% (voor een volle wees als bedoeld in artikel 12 lid 2, onder e: 28%) van het ouderdomspensioen.
2. In afwijking van de in de Wet op de loonbelasting 1964 genoemde maxima, kunnen het levenslange partnerpensioen en het wezenpensioen meer bedragen dan de genoemde maxima voor zover dat het gevolg is van:
  - a. aanpassing van het pensioen aan loon- of prijsontwikkeling;
  - b. variatie in de hoogte van de uitkeringen, onder de voorwaarden zoals gesteld bij of krachtens de Wet op de loonbelasting 1964;
  - c. waardeoverdracht van pensioenaanspraken;
  - d. uitruil van pensioensoorten, onder voorwaarden zoals gesteld bij of krachtens de Wet op de loonbelasting 1964;
  - e. aanpassing van de in de pensioenregeling vastgestelde ingangsdatum van het ouderdomspensioen aan de pensioenrichtleeftijd zoals deze is vastgelegd in artikel 18a lid 6 van de Wet op de loonbelasting 1964.
3. Bij de toepassing van dit artikel wordt rekening gehouden met de relevante beleidspublicaties van de belastingdienst.

Artikel 8 - Keuzemogelijkheid: uitruil

Verhoging van het ouderdomspensioen in ruil voor het partnerpensioen

1. Vanaf een half jaar maar ten minste drie maanden voor de pensioendatum dan wel de datum van vervroegde ingang van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 6 lid 1 kunnen de deelnemer en de gewezen deelnemer kiezen voor een verhoging van de aanspraak op levenslang ouderdomspensioen in plaats van een aanspraak op partnerpensioen. De keuze geschiedt door middel van een keuzeformulier, dat na een daartoe strekkend verzoek door het pensioenfonds aan de (gewezen) deelnemer ter beschikking wordt gesteld.
2. Een verhoging van het ouderdomspensioen van de (gewezen) deelnemer in plaats van de aanspraak op partnerpensioen, vindt slechts plaats indien de keuze blijkt uit het vóór de pensioendatum dan wel de datum van vervroegde ingang van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 6 lid 1 door de (gewezen) deelnemer en diens partner ondertekend keuzeformulier.

3. Een keuze van de (gewezen) deelnemer voor verhoging van het ouderdomspensioen in plaats van de aanspraak op partnerpensioen, heeft tot gevolg dat op grond van dit pensioenreglement de tot de pensioendatum dan wel de datum van vervroegde ingang – van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 6 lid 1 – opgebouwde aanspraak op levenslang ouderdomspensioen met de desbetreffende uitruilvoet wordt verhoogd (zie voor de uitruilvoeten bijlage 1).

De opgebouwde aanspraak op partnerpensioen ten behoeve van de partner, met wie de (gewezen) deelnemer op de pensioendatum is gehuwd, een geregistreerd partnerschap is aangegaan of samenwoont, vervalt (gedeeltelijk). Een en ander met inachtneming van het bepaalde in lid 6 van dit artikel. Een eenmaal gemaakte keuze is onherroepelijk.

De uitruilvoeten kunnen voor alle (gewezen) deelnemers, die nog geen gebruik hebben gemaakt van de in dit artikel opgenomen keuzemogelijkheid, door het pensioenfonds na ingewonnen actuariael advies worden gewijzigd. De factor van de uitruilvoet is afhankelijk van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen. Aan de hand van de toepasselijke ruilvoet kan worden vastgesteld hoeveel direct ingaand levenslang ouderdomspensioen op de (nieuwe) ingangsdatum wordt verkregen door uitruil van (een deel van) het opgebouwde partnerpensioen. Een eenmaal gemaakte keuze is onherroepelijk. De uitruilvoeten en de geldigheidsduur zijn opgenomen in bijlage 1.

4. Voor de (gewezen) deelnemer, die op de pensioendatum geen partner heeft, wordt de in het derde lid omschreven verhoging van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen automatisch toegepast.
5. Indien vóór de datum waarop dit artikel toepassing vindt reeds een aanspraak op bijzonder partnerpensioen als bedoeld in artikel 11 is toegekend, wordt een verhoging als bedoeld in het tweede lid van dit artikel slechts toegepast op het tot die datum opgebouwde levenslang ouderdomspensioen, nadat dit is verminderd met het levenslang ouderdomspensioen waarvan dat bijzonder partnerpensioen op de scheidingsdatum is afgeleid, rekening houdend met de (toegekende) toeslagen als bedoeld in artikelen 20, 21 en/of 22.

Verhoging van het partnerpensioen in ruil voor ouderdomspensioen

6. Vanaf een half jaar maar ten minste drie maanden voor de pensioendatum dan wel de datum van vervroegde ingang van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 6 lid 1, dan wel bij beëindiging van het deelnemerschap als bedoeld in artikel 15 kunnen de deelnemer en de gewezen deelnemer kiezen voor een verhoging van de aanspraak op partnerpensioen in plaats van een aanspraak op levenslang ouderdomspensioen. De keuze geschiedt door middel van een keuzeformulier, dat na een daartoe strekkend verzoek door het pensioenfonds aan de (gewezen) deelnemer ter beschikking wordt gesteld.
7. Het pensioenfonds biedt de deelnemers bij beëindiging van de deelneming op of na 1 januari 2009 en in het laatste jaar voor ingang van het ouderdomspensioen standaard de mogelijkheid, genoemd in lid 6, aan.

8. Een verhoging van het bovenstaande pensioen voor de partner, vindt slechts plaats indien de keuze blijkt uit het vóór de pensioendatum dan wel de datum van vervroegde ingang van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 6 lid 1, dan wel bij beëindiging van het deelnemerschap als bedoeld in artikel 15 door de (gewezen) deelnemer en diens partner ondertekend keuzeformulier.
9. Een keuze van de (gewezen) deelnemer en diens partner voor verhoging van het partnerpensioen in plaats van de aanspraak op levenslang ouderdomspensioen, heeft tot gevolg dat op grond van dit pensioenreglement de tot de pensioendatum dan wel de datum van vervroegde ingang van (een deel van) het levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 6 lid 1, dan wel de bij beëindiging van het deelnemerschap als bedoeld in artikel 15 opgebouwde aanspraak op partnerpensioen voor de partner met wie de (gewezen) deelnemer op de pensioendatum is gehuwd, een geregistreerd partnerschap is aangegaan of samenwoont, wordt verhoogd en dat de opgebouwde aanspraak op levenslang ouderdomspensioen gedeeltelijk vervalt. Een eenmaal gemaakte keuze is op de pensioendatum onherroepelijk. De ruilvoeten en de geldigheidsduur zijn opgenomen in bijlage 1.

De in bijlage 1 genoemde ruilvoeten kunnen voor alle (gewezen) deelnemers, die nog geen gebruik hebben gemaakt van de in dit artikel opgenomen keuzemogelijkheid, door het pensioenfonds na ingewonnen actuair advies worden gewijzigd.

10. Het partnerpensioen bedraagt na uitruil maximaal 70% van het ouderdomspensioen dat na uitruil resteert.
11. De in lid 7 omschreven mogelijkheid heeft geen betrekking op het deel van het ouderdomspensioen waarop een recht op uitbetaling rust als bedoeld in artikel 11 lid 6 van dit reglement.

Artikel 9 – Deeltijdpensionering

1. Deeltijdpensionering

Op verzoek van de deelnemer zal het pensioenfonds het levenslang ouderdomspensioen per de eerste dag van een maand vóór dan wel na de pensioenrichtleeftijd gedeeltelijk laten ingaan. Ingeval van uitstel wordt gedurende de uitstelperiode de opbouw van het levenslang ouderdomspensioen, het partnerpensioen en het wezenpensioen stopgezet en premievrij gemaakt en worden de premievrije pensioenaanspraken als zodanig behandeld. Indien het gedeeltelijk levenslange ouderdomspensioen eerder ingaat dan 5 jaar voor de AOW gerechtigde leeftijd, dient het inkomen uit economische activiteiten verminderd te worden overeenkomstig het gedeelte waarvoor het pensioen ingaat. Onder inkomen uit economische activiteiten wordt verstaan inkomen uit dezelfde dienstbetrekking, uit een andere dienstbetrekking of uit enig andere inkomensgenererende activiteit. Bij de beoordeling van de mate van vermindering van de economische activiteiten kunnen betaalde economische activiteiten buiten beschouwing blijven die reeds werden verricht door de gepensioneerde tijdens het bestaan van de dienstbetrekking met de werkgever, mits de bestaande activiteiten niet toenemen na de ingangsdatum van het pensioen.

Een verzoek tot gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen dient door de deelnemer schriftelijk bij het pensioenfonds te worden ingediend ten minste zes maanden vóór de pensioendatum, tenzij het pensioenfonds akkoord gaat met kortere termijn.

2. Berekening levenslang ouderdomspensioen bij deeltijdpensionering vanaf de pensioenrichtleeftijd

Het gedeelte van het levenslang ouderdomspensioen dat ingaat, wordt berekend conform het bepaalde in artikel 5 (levenslang ouderdomspensioen), naar rato van het gedeelte waarvoor het pensioen ingaat.

Het gedeelte van het tot de datum van gedeeltelijke ingang opgebouwde levenslang ouderdomspensioen dat niet ingaat, wordt herrekend conform het bepaalde in artikel 6 lid 5 en wordt tot de uitgestelde ingangsdatum behandeld conform premievrije pensioenaanspraken. De pensioenopbouw wordt per de pensioenrichtleeftijd stopgezet.

3. Berekening levenslang ouderdomspensioen bij deeltijdpensionering vóór de pensioenrichtleeftijd

Het gedeelte van het levenslang ouderdomspensioen dat ingaat, wordt berekend conform het bepaalde in artikel 6 lid 2, naar rato van het gedeelte waarvoor het pensioen ingaat.

Voor het gedeelte van het levenslang ouderdomspensioen dat niet ingaat vindt voortgezette pensioenopbouw tot de pensioenrichtleeftijd plaats, voor zover het dienstverband met de werkgever voortduurt.

Artikel 10 - Partnerpensioen

1. Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de deelnemer of gewezen deelnemer of gepensioneerde. Het eindigt op de laatste dag van de maand van overlijden van de gerechtigde.

2. a. Het partnerpensioen is bij overlijden op of na het tijdstip waarop het levenslang ouderdomspensioen is ingegaan gelijk aan 70% van het levenslang ouderdomspensioen.
- b. Bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum dan wel de overeengekomen datum van latere pensionering is het partnerpensioen gelijk aan 70% van het levenslang ouderdomspensioen dat de deelnemer had kunnen behalen indien hij/zij tot de pensioendatum dan wel de overeengekomen datum van latere pensionering zou hebben deelgenomen, met een pensioengrondslag gelijk aan die van het jaar van overlijden. Dit partnerpensioen wordt verminderd krachtens het artikel 11 toegekende bijzonder partnerpensioen en de daarop verleende toeslagen.
- c. Bij overlijden van een gewezen deelnemer is het partnerpensioen gelijk aan 70% van het levenslang ouderdomspensioen waarop de gewezen deelnemer bij beëindiging van het deelnemerschap aanspraak heeft verkregen verminderd met het krachtens artikel 11 toegekende bijzonder partnerpensioen en de daarop toegekende toeslagen.
- d. Indien het levenslang ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk wordt vervroegd of uitgesteld, zal door het pensioenfonds – met inachtneming van het bepaalde in artikel 6 lid 8 – worden berekend hoe groot het partnerpensioen is dat bij overlijden van de deelnemer wordt uitgekeerd. De deelnemer ontvangt hiervan een schriftelijke opgave.

3. Het partnerpensioen wordt verlaagd met 2,5% voor elk vol jaar dat de partner meer dan tien jaar jonger is dan de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde. Indien de deelnemer, met inachtneming van internationaal privaatrecht, met meerdere partners rechtsgeldig is gehuwd dan wel een geregistreerd partnerschap is aangegaan en met inachtneming van internationaal privaatrecht tevens rechtsgeldig is gehuwd, wordt het bedrag van het partnerpensioen over alle partners in gelijke delen verdeeld.
4. Het partnerpensioen ten behoeve van de partner als bedoeld in artikel 1, lid 10, letter c, wordt alleen toegekend als de gerechtigde op dat partnerpensioen aan de hand van een uittreksel uit het bevolkingsregister kan aantonen op het tijdstip van overlijden met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde of aspirant-deelnemer te hebben samengewoond.
5. Indien de deelnemer na toepassing van artikel 11 wederom een partnerschap aangaat, heeft de deelnemer ten behoeve van de nieuwe partner aanspraak op een verlaagd partnerpensioen. Het verlaagde partnerpensioen is gelijk aan het in lid 2, letter b, omschreven bedrag, verminderd met het ingevolge artikel 11 bepaalde bijzonder partnerpensioen, dit laatste vermeerderd met de daarover krachtens artikel 22 verleende toeslagen.
6. Het opnemen van onbetaald verlof tot een maximum van 18 maanden door de deelnemer tijdens de deelneming is niet van invloed op de dekking uit hoofde van het partnerpensioen.
7. Lid 3 van dit artikel is niet van toepassing indien het partnerpensioen reglementair ingaat na 1 januari 2018.
8. Bij overlijden van een gewezen partner na 1 januari 2018 en voor de pensioendatum van de (gewezen) deelnemer, vloeit het bijzonder partnerpensioen dat voor deze partner was bestemd terug naar de (gewezen) deelnemer.

Artikel 11 - Pensioen en scheiding

1. Bij scheiding van een deelnemer behoudt de gewezen partner aanspraak op een bijzonder partnerpensioen ter grootte van het partnerpensioen, dat zou zijn verkregen indien het deelnemerschap op de scheidingsdatum zou zijn beëindigd op de wijze als bedoeld in artikel 15.
2. Bij scheiding van een gewezen deelnemer of gepensioneerde behoudt de gewezen partner aanspraak op een bijzonder partnerpensioen ter grootte van 70% van het (op grond van artikel 15 behouden) levenslang ouderdompensioen.
3. De gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde ontvangt een bewijs van de aanspraak op bijzonder partnerpensioen.
4. Partijen kunnen bij huwelijkse voorwaarden, voorwaarden van een geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding, overeenkomen dat de leden 1 en 2 niet worden toegepast. De overeenkomst is slechts geldig indien hieraan een verklaring van het pensioenfonds is gehecht, dat het bereid is een uit de afwijking voortvloeiend pensioenrisico te dekken.

5. De ongehuwde partners kunnen schriftelijk overeenkomen dat de leden 1 en 2 niet worden toegepast. De overeenkomst is slechts geldig indien hieraan een verklaring van het pensioenfonds is gehecht, dat het bereid is een uit de afwijking voortvloeiend pensioenrisico te dekken.

Wet verevening pensioenrechten bij scheiding

6. In geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed op of na 1 mei 1995 of ingeval van beëindiging van een geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden of vermissing of omzetting in een huwelijk, vindt verevening plaats van het tijdens het huwelijk dan wel geregistreerd partnerschap opgebouwde ouderdomspensioen conform de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.

Om het recht tot verevening te doen ontstaan jegens het pensioenfonds, dient binnen twee jaar na het tijdstip van de scheiding hiervan mededeling te zijn gedaan aan het pensioenfonds door een van beide echtgenoten door middel van het daarvoor bestemde, bij het pensioenfonds te verkrijgen formulier.

7. Het deel van het te verevenen levenslang ouderdomspensioen van de gewezen partner en het bijzonder partnerpensioen, vastgesteld overeenkomstig de leden 1 tot en met 5, kunnen onverminderd het bepaalde in lid 9 van dit artikel worden omgezet in een eigen recht op ouderdomspensioen voor de gewezen partner, mits wordt voldaan aan het navolgende:
  - a. de omzetting wordt door beide partijen overeengekomen bij huwelijkse voorwaarden of voorwaarden van geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding;
  - b. binnen twee jaren na het tijdstip van de scheiding is hiervan mededeling gedaan aan het pensioenfonds door een van beide echtgenoten door middel van het daarvoor bestemde, bij het pensioenfonds te verkrijgen formulier;
  - c. het pensioenfonds heeft ingestemd met de omzetting (zie lid 8).
8. Het pensioenfonds zal niet instemmen met de beoogde omzetting als bedoeld in lid 7, indien een andere toeslageregeling is overeengekomen dan die welke is beschreven in artikel 22, of indien de omzetting die wordt overeengekomen voor het pensioenfonds verzekeringstechnisch nadelig is. Het pensioenfonds zal slechts instemmen met de omzetting indien het recht op ouderdomspensioen van de gewezen partner ingaat op de, bij het pensioenfonds geldende, pensioendatum. Het pensioenfonds kan de instemming met de omzetting afhankelijk stellen van de uitslag van een medisch onderzoek naar de gezondheid van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.
9. Het bepaalde in de leden 6 en 7 is niet van toepassing indien partijen pensioenverevening hebben uitgesloten bij huwelijkse voorwaarden of voorwaarden van geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding.
10. In geval van beëindiging van een partnerschap van ongehuwde partners als bedoeld in artikel 1, lid 10, letter c, kan het pensioenfonds de leden 6 tot en met 9 van dit artikel toepassen als ware sprake van echtscheiding, indien beide partijen dit zijn overeengekomen in de notarieel verleden samenlevingsovereenkomst dan wel in een notariële akte opgemaakt bij de ontbinding van de samenlevingsovereenkomst.

11. Voor de toepassing van de leden 6 tot en met 9 van dit artikel wordt onder scheiding verstaan echtscheiding of scheiding van tafel en bed dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door de dood of vermissing. Ingeval van echtscheiding dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door de dood of vermissing wordt onder scheidingsdatum verstaan de datum van inschrijving van beschikking in de registers van de burgerlijke stand. Ingeval van scheiding van tafel en bed wordt onder scheidingsdatum verstaan de datum van inschrijving van de beschikking in het huwelijksgoederenregister.

Artikel 12 - Wezenpensioen

1. Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde. Het wezenpensioen loopt door tot de laatste dag van de maand waarin het kind de 18-jarige leeftijd bereikt. Het wezenpensioen kan ingaan of doorlopen voor kinderen ouder dan 18 jaar, indien en voor zolang zij studierend zijn krachtens de bepalingen van de Wet studiefinanciering 2000, dan wel indien en voor zolang voor hen krachtens de Algemene Kinderbijslagwet wegens het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding recht op kinderbijslag bestaat. Het wezenpensioen voor een studierend kind loopt uiterlijk door tot de eerste dag van de maand waarin het kind de 25-jarige leeftijd bereikt. Het wezenpensioen eindigt op de laatste dag van de maand van overlijden van het kind.
2.
  - a. Het wezenpensioen bedraagt bij overlijden op of na het tijdstip waarop het levenslang ouderdompensioen is ingegaan per kind 14% van het levenslang ouderdompensioen.
  - b. Bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum dan wel de overeengekomen datum van latere pensionering is het wezenpensioen per kind gelijk aan 14% van het levenslang ouderdompensioen dat de deelnemer had kunnen behalen indien hij/zij tot de pensioendatum dan wel de datum van latere pensionering zou hebben deelgenomen, met een pensioengrondslag gelijk aan die van het jaar van overlijden.
  - c. Bij overlijden van een gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het wezenpensioen per kind gelijk aan 14% van het levenslang ouderdompensioen waarop de gewezen deelnemer bij beëindiging van het deelnemerschap aanspraak heeft verkregen.
  - d. Het wezenpensioen wordt verdubbeld wanneer het kind een volle wees is geworden.
  - e. Het wezenpensioen wordt aan ten hoogste vijf kinderen uitgekeerd. Indien meer dan vijf kinderen recht hebben op wezenpensioen wordt het wezenpensioen voor vijf kinderen over alle kinderen in gelijke delen verdeeld.
  - f. Indien het levenslang ouderdompensioen geheel of gedeeltelijk wordt vervroegd of uitgesteld, zal door het pensioenfonds – met inachtneming van het bepaalde in artikel 6 lid 8 – worden berekend hoe groot het wezenpensioen voor de kinderen is dat bij overlijden van de deelnemer wordt uitgekeerd. De deelnemer ontvangt hiervan een schriftelijke opgave.

Artikel 13 - Voortzetting deelnemerschap bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid op grond van de WIA

1. Gedurende de periode waarin de deelnemer recht heeft op loondoorbetaling bij ziekte ingevolge artikel 7:629 van het Burgerlijk Wetboek of recht heeft op een uitkering ingevolge de Ziektewet, wordt de pensioenopbouw over de deelnemersjaren gelegen na de 21ste verjaardag, voortgezet op basis van de laatstelijk voorafgaand aan de ziekte vastgestelde pensioengrondslag. De pensioengrondslag wordt geïndexeerd overeenkomstig de wijze waarop toeslagen worden verleend volgens artikel 22.
2. Gedurende de periode waarin de deelnemer aansluitend op de in lid 1 genoemde periode recht heeft op een uitkering ingevolge de WIA wordt de pensioenopbouw voortgezet zolang en voor zover de deelnemer arbeidsongeschikt is, met dien verstande dat de pensioengrondslag met betrekking tot de voortzetting gedurende die periode wordt vastgesteld op basis van de laatstelijk voorafgaand aan de ziekte vastgestelde pensioengrondslag. De pensioengrondslag wordt geïndexeerd overeenkomstig de wijze waarop toeslagen worden verleend volgens artikel 22. Voortzetting vindt plaats op basis van de arbeidsduur zoals die tussen de werkgever en de deelnemer was overeengekomen onmiddellijk voorafgaand aan de aanvang van de ziekte als bedoeld in lid 1.

De mate van voortzetting is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid en wordt vastgesteld volgens volgende tabel:

Mate van arbeidsongeschiktheid ontstaan tijdens deelnemerschap	Pensioenopbouw voortgezet voor
0% tot 35%	0%
35% tot 45%	40%
45% tot 55%	50%
55% tot 65%	60%
65% tot 80%	80%
80% tot 100%	100%

3. Zolang de arbeidsovereenkomst van de deelnemer met de werkgever bestaat, zijn op het deel van de pensioenaanspraken, waarop de premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid niet van toepassing is, de bepalingen met betrekking tot de deeltijdwerknemers van toepassing. Indien en zodra de mate van arbeidsongeschiktheid zich wijzigt tijdens deze periode, wijzigt de mate van premievrije voortzetting van de verzekeringen dienovereenkomstig.
4. Zodra de arbeidsovereenkomst van de deelnemer met de werkgever wordt beëindigd, is op het in lid 3 bedoelde deel van de pensioenaanspraken het bepaalde in artikel 15 van toepassing. Indien en zodra de mate van arbeidsongeschiktheid wordt verlaagd, wijzigt de mate van premievrije voortzetting dienovereenkomstig. Indien en zodra de mate van arbeidsongeschiktheid wordt verhoogd, blijft de mate van premievrije voortzetting van de verzekeringen ongewijzigd.

5. Voor zover en zolang de deelnemer zijn restverdiencapaciteit bij de werkgever benut, wordt voor dat deel de pensioengrondslag vastgesteld op basis van het pensioengevend salaris waarop de deelnemer terzake van die restverdiencapaciteit recht heeft, met dien verstande dat de pensioenopbouw niet kan uitgaan boven 100% van de opbouw waarop de deelnemer recht zou hebben als hij/zij niet arbeidsongeschikt zou zijn geweest, uitgaande van het pensioengevend salaris dat voor hem/haar laatstelijk voorafgaand aan zijn ziekte was vastgesteld.

6. Voor een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde die arbeidsongeschikt is in de zin van de WIA gaat het levenslang ouderdomspensioen in op de pensioendatum, hetgeen betekent dat het bepaalde in artikel 6 lid 3 en lid 6, alsmede het bepaalde in artikel 9 niet van toepassing is zolang de arbeidsongeschiktheid voortduurt. In afwijking hiervan behoudt een gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemer het recht om een gedeelte van het ouderdomspensioen vroeger of later in te laten gaan dan de pensioendatum uit hoofde van dit reglement, voor zover het betreffende gedeelte van het ouderdomspensioen betrekking heeft op het arbeidsgeschikte gedeelte.

Op het door de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde genoten levenslang ouderdomspensioen wordt de door hem/haar genoten WIA-uitkering inclusief vakantieuitkering (voor zover deze betrekking heeft op loon verdiend bij de werkgever) in mindering gebracht. Ingeval van vermindering van de WIA-uitkering bij wijze van sanctie, wegens het niet voldoen aan de voorschriften van de uitkeringsinstantie, wordt door het pensioenfonds de in dit artikel neergelegde anticumulatiebepaling toegepast alsof de WIA-uitkering niet verminderd is door de uitkeringsinstantie.

Artikel 14 - Voortzetting deelnemerschap bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid op grond van de WAO

1. Tijdens een periode waarover een deelnemer uit hoofde van arbeidsongeschiktheid die is ontstaan tijdens het deelnemerschap aan deze pensioenregeling, ononderbroken aanspraak heeft op een uitkering krachtens de WAO zal, afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage, over de deelnemersjaren gelegen na de 21ste verjaardag de opbouw van levenslang ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen premievrij worden voortgezet overeenkomstig de volgende tabel:

Mate van arbeidsongeschiktheid	Pensioenopbouw voortgezet voor
15% tot 25%	20%
25% tot 35%	30%
35% tot 45%	40%
45% tot 55%	50%
55% tot 65%	60%
65% tot 80%	80%
80% tot 100%	100%

2. De pensioenopbouw die samenhangt met de arbeidsongeschiktheid vindt plaats op basis van de pensioengrondslag zoals deze van toepassing was bij aanvang van de periode van arbeidsongeschiktheid. De pensioengrondslag wordt geïndexeerd overeenkomstig de wijze waarop toeslagen worden verleend volgens artikel 22.
3. Bij beëindiging van de periode van arbeidsongeschiktheid anders dan wegens pensionering of overlijden, of bij vermindering van het arbeidsongeschiktheidspercentage onder 15%, vinden de bepalingen van artikel 15 toepassing. Artikel 15 zal niet worden toegepast indien en voorzover de door de beëindiging van de arbeidsongeschiktheid vrijgekomen arbeidscapaciteit weer wordt aangewend in dienst van de werkgever.

Indien en zodra de mate van arbeidsongeschiktheid na beëindiging van het dienstverband met de werkgever wordt verlaagd, wijzigt de mate van premievrije voortzetting dienovereenkomstig. Indien en zodra na beëindiging van het dienstverband met de werkgever de mate van arbeidsongeschiktheid wordt verhoogd, blijft de mate van premievrije voortzetting van de pensioenopbouw ongewijzigd.

4. Voor een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde die arbeidsongeschikt is in de zin van de WAO gaat het levenslang ouderdomspensioen in op de pensioendatum, hetgeen betekent dat het bepaalde in artikel 6 lid 3 en lid 6, alsmede het bepaalde in artikel 9 niet van toepassing is zolang de arbeidsongeschiktheid voortduurt. In afwijking hiervan behoudt een gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemer het recht om een gedeelte van het ouderdomspensioen vroeger of later in te laten gaan dan de pensioendatum uit hoofde van dit reglement, voor zover het betreffende gedeelte van het ouderdomspensioen betrekking heeft op het arbeidsgeschikte gedeelte. Op het door de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde genoten levenslang ouderdomspensioen wordt de door hem/haar genoten WAO-uitkering inclusief vakantiewaardering (voorzover deze betrekking heeft op loon verdiend bij de werkgever) in mindering gebracht. Ingeval van vermindering van de WAO-uitkering bij wijze van sanctie, wegens het niet voldoen aan de voorschriften van de uitkeringsinstantie, wordt door het pensioenfonds de in dit artikel neergelegde anticumulatiebepaling toegepast alsof de WAO-uitkering niet verminderd is door de uitkeringsinstantie.

Artikel 15 - Beëindiging van het deelnemerschap

1. Indien het deelnemerschap eindigt anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioendatum, gelden de volgende bepalingen:
  - a. De gewezen deelnemer behoudt een premievrije aanspraak op levenslang ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen.
  - b. De bij b. bedoelde premievrije aanspraken worden berekend conform het bepaalde in de artikelen 5, 10 en 12 op basis van het aantal tot de beëindiging van het deelnemerschap verstreken deelnemersjaren. De premievrije aanspraken worden onmiddellijk en volledig afgefinancierd. Artikel 19 is van overeenkomstige toepassing.
  - c. De gewezen deelnemer ontvangt een bewijs van de premievrije aanspraken.

Artikel 16 - Het wettelijk recht op waardeoverdracht

In de gevallen en onder de voorwaarden en beperkingen voorzien in de op enig tijdstip geldende wet- en regelgeving is het fonds bevoegd dan wel verplicht mee te werken aan een verzoek tot waardeoverdracht van de (gewezen) deelnemer of andere gerechtigde.

Artikel 17 – Afkoop

1. Het pensioenfonds heeft het recht om bij ingang van het ouderdomspensioen, pensioenaanspraken van een gepensioneerde af te kopen, indien de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum minder zal bedragen dan € 497,27 per jaar (voor 2020) en de gepensioneerde heeft ingestemd met de afkoop. Als onderdeel van de in de eerste volzin genoemde pensioenaanspraken kunnen tevens worden aangemerkt de eventueel bij het ouderdomspensioen behorende aanspraken op partnerpensioen en wezenpensioen, tenzij er sprake is van bijzonder partnerpensioen.
2. Indien het pensioenfonds gebruik wenst te maken van het in het eerste lid bedoelde recht, informeert het pensioenfonds de uitkeringsgerechtigde over zijn besluit hieromtrent ten minste binnen zes maanden na ingang van het pensioen.
3. Het pensioenfonds heeft jegens de partner het recht om een recht op partnerpensioen en eventueel wezenpensioen ten behoeve van de nabestaanden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde af te kopen, indien de uitkering van het partnerpensioen op jaarbasis op de ingangsdatum minder bedraagt dan het in lid 1 vermelde bedrag.
Indien het pensioenfonds gebruik maakt van deze mogelijkheid, informeert het fonds de nabestaande hierover binnen zes maanden na de ingangsdatum en gaat binnen die termijn over tot uitbetaling van de afkoopwaarde aan de partner.
4. Jegens de gewezen partner heeft het pensioenfonds het recht om een aanspraak op bijzonder partnerpensioen af te kopen indien de uitkering van het partnerpensioen op jaarbasis op de ingangsdatum minder bedraagt dan het in lid 1 vermelde bedrag. Indien het pensioenfonds gebruik maakt van deze mogelijkheid, informeert het fonds de gewezen partner hierover binnen zes maanden na de melding van de scheiding en gaat binnen die termijn over tot uitbetaling van de afkoopwaarde aan de gewezen partner.
5. Het pensioenfonds kan ná de in het derde en vierde lid bedoelde termijn afkopen indien:
  - a. De (gewezen) partner daarmee instemt;
  - b. Indien de hoogte van het partnerpensioen op jaarbasis per 1 januari van dat jaar lager is dan het in lid 1 vermelde bedrag.
6. De hoogte van de afkoopwaarde zal worden bepaald aan de hand van de afkoopvoeten waar in Bijlage 1 naar verwezen wordt.
7. Het bedrag bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt jaarlijks met ingang van 1 januari aangepast op basis van de consumentenprijsindex zoals bekend gemaakt in de Staatscourant.
8. In afwijking van dit artikel is afkoop toegestaan voor zover wordt voldaan aan de bepalingen in de Pensioenwet en de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet.

Artikel 18 - Deeltijdwerknemers

Indien een deelnemer een arbeidsovereenkomst heeft of heeft gehad voor minder dan het voor zijn/haar functie geldende normale aantal arbeidsuren bij de werkgever, gelden de volgende bijzondere bepalingen:

- a. de deeltijdfactor is gelijk aan het deel dat het overeengekomen aantal arbeidsuren uitmaakt van het normale aantal arbeidsuren geldend voor zijn/haar functie.
- b. het pensioengevend salaris wordt voor de deeltijd deelnemer omgerekend naar een voltijds pensioengevend salaris, door het conform artikel 5 lid 4 berekende pensioengevend salaris te delen door de deeltijdfactor. De pensioenberekeningen worden gebaseerd op het aldus berekende voltijds pensioengevend salaris.
- c. bij de berekening van het opgebouwde levenslang ouderdomspensioen wordt het aantal deelnemersjaren vermenigvuldigd met het gewogen gemiddelde van de deeltijdfactoren die van toepassing waren gedurende alle deelnemersjaren. Voor de berekening van het tot de pensioendatum behaalbare levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 10, lid 2 en artikel 12, lid 2 wordt er van uitgegaan, dat de laatst vastgestelde deeltijdfactor tot de pensioendatum onveranderd blijft.
- d. voor een deeltijd deelnemer die tevens arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 13 of artikel 14, wordt de deeltijdfactor gekort, indien en voor zover de in een percentage uitgedrukte deeltijdfactor vermeerderd met het percentage van gedeeltelijke pensioenopbouw uit hoofde van arbeidsongeschiktheid méér bedraagt dan 100.
- e. wijzigingen van de deeltijdfactor worden in aanmerking genomen op de eerste dag van de maand volgend op de wijziging.

Artikel 19 - Financiering en bijdragen

1. Deze pensioenregeling wordt gefinancierd op basis van het koopsommensysteem en op basis van premiebetaling, een en ander zoals beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota van het pensioenfonds en in de uitvoeringsovereenkomst bedoeld in het tweede lid.
2. De kosten van de in dit pensioenreglement opgenomen pensioenregeling worden bepaald overeenkomstig de tussen het pensioenfonds en de werkgever gesloten uitvoeringsovereenkomst tot betaling van de bijdragen.
Deze uitvoeringsovereenkomst ligt voor iedere deelnemer bij het pensioenfonds ter inzage. In deze uitvoeringsovereenkomst is bepaald dat de werkgever het pensioenfonds jaarlijks per 31 december van het lopende kalenderjaar een kostendekkende premie verschuldigd is. Deze kostendekkende premie wordt bepaald met inachtneming van de volgende vooronderstellingen:
  - de disconteringsvoet is gelijk aan het rekenkundig gemiddelde over een periode van 10 aaneengesloten voorafgaande jaren van het rentepercentage behorend bij een looptijd van 15 jaar, zoals opgenomen in de maandelijks door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur (tabel T1.3). Indien minder dan 10 aaneengesloten jaren beschikbaar zijn, wordt uitgegaan van een openbare index welke de 15-jaars rente weergeeft. De waarden van deze index zijn in de bijlage opgenomen. De disconteringsvoet wordt éénmaal per jaar – op 31 december van het voorafgaande kalenderjaar – vastgesteld;
  - de door het fonds gehanteerde sterftegrondslagen;

- financiering van de uitvoeringskosten geschiedt uit de jaarlijkse vrijval van de aanwezige excasso voorziening. Indien in enig jaar de uitvoeringskosten deze vrijval overstijgen, wordt het meerdere gefinancierd uit een door de werkgever verschuldigde opslag in de kostendeekkende premie ter financiering van deze kosten.

3. De kostendeekkende premie bestaat uit:

- a. de actuariel benodigde premie ter financiering van de inkoop van nieuw verworven pensioenaanspraken;
- b. een solvabiliteitsopslag die nodig is voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen;
- c. een mogelijke opslag die benodigd is ter dekking van de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten van het pensioenfonds; en
- d. de actuariel benodigde premie ten behoeve van de toekenning van de toeslag actieven boven de prijsinflatie.

De in onderdeel b. genoemde solvabiliteitsopslag, is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen. De kostendeekkende premie wordt verhoogd met een opslag in verband met een dotatie aan de volgende voorzieningen of ten behoeve van de volgende risico's:

- Voorziening Arbeidsongeschiktheid;
- Opslag Overlijdensrisico;
- Opslag Excassokosten.

De bij bovenstaande risico's behorende opslagpercentages zijn vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst en kunnen jaarlijks door het bestuur worden aangepast.

4. Aan het begin van elk kalenderjaar wordt door het pensioenfonds na overleg met de werkgever de som van de over dat jaar benodigde bijdragen geraamd. De wijze waarop de betaling van de premies door de werkgever aan het pensioenfonds geschiedt, is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst.
5. De bijdrage als vermeld in lid 2 wordt opgebracht door de werkgever. Van de deelnemer wordt op het moment van de wijziging van dit pensioenreglement geen bijdrage verlangd.

Artikel 20 – Voorwaardelijke verhoging van pensioenen op basis van prijscompensatie

1. De opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers komen jaarlijks per 1 januari in aanmerking voor een verhoging. De voorwaardelijke verhoging van de pensioenaanspraken is maximaal de stijging van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde Consumentenprijsindexcijfer, reeks CPI - Alle Huishoudens (afgeleid), zoals deze zich van oktober tot en met oktober voorafgaand aan het jaar waarin de verhoging wordt toegekend heeft voorgedaan. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks of, en in hoeverre de pensioenaanspraken worden verhoogd. Voor deze voorwaardelijke verhoging van pensioenaanspraken is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De in dit lid bedoelde verhoging wordt uit beleggingsrendement gefinancierd. Het bestuur baseert deze beslissing op de hoogte van de nominale dekkingsgraad van het pensioenfonds per ultimo november van het kalenderjaar. Indien de nominale dekkingsgraad 105% of meer bedraagt, worden de opgebouwde pensioenen van actieve deelnemers aangepast door middel van een verhoging. Indien de nominale dekkingsgraad lager is dan 105%, wordt door het bestuur bepaald of, en in welke mate, de verhoging wordt toegekend. Zodra voorgaand genoemd indexcijfer niet langer door het Centraal Bureau

voor de Statistiek wordt vastgesteld, zal dit door een gelijksoortig indexcijfer worden vervangen.

2. De verhoging van de pensioenaanspraken is uitgedrukt in een percentage en wordt toegekend over de som van de door de individuele deelnemer opgebouwde pensioenaanspraken met dien verstande dat de totale verhoging op basis van prijscompensatie nooit hoger kan zijn voor een individuele deelnemer dan de stijging van de pensioengrondslag in enig jaar. Een en ander met een minimum van nul, met andere woorden de verhoging kan nooit negatief worden.

Artikel 21 – Voorwaardelijke verhoging van pensioenen boven de prijscompensatie

1. De opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers komen jaarlijks per 1 januari in aanmerking voor een verhoging boven het niveau van de prijscompensatie. Op de hieronder vermelde voorwaarde wordt jaarlijks een verhoging toegekend van maximaal de stijging van de pensioengrondslag, met inachtneming van het bepaalde in de leden 3 en 4. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks of, en in welke mate, de pensioenaanspraken worden verhoogd. Voor deze voorwaardelijke verhoging van pensioenaanspraken is geen reserve gevormd. De verhoging wordt uit premies gefinancierd.
Het bestuur baseert deze beslissing op de hoogte van de nominale dekkingsgraad van het pensioenfonds per ultimo november van het kalenderjaar. Indien de nominale dekkingsgraad 105% of meer bedraagt, worden de opgebouwde pensioenen van actieve deelnemers conform de hiervoor beschreven wijze verhoogd. Indien de nominale dekkingsgraad lager is dan 105%, wordt door het bestuur bepaald of, en in welke mate, de verhoging wordt toegekend.
2. Indien gedurende de voorafgaande tien jaren geen of geen volledige verhoging is toegekend conform artikel 20 en/of artikel 21 wordt deze later ingehaald, met inachtneming van de onder lid 1 van dit artikel genoemde voorwaarden. Hiervoor is in het jaar waarin de inhaalcompensatie plaatsvindt geen afzonderlijke premie verschuldigd. De te compenseren pensioenaanspraken worden verhoogd in volgorde van ontstaan van deze aanspraken, dat wil zeggen dat de oudste niet of gedeeltelijk verhoogde aanspraken als eerste worden gecompenseerd.
3. De middelen die het pensioenfonds ter beschikking staan voor verhoging van pensioenaanspraken boven het niveau van de prijscompensatie worden gevormd door een opslag op de jaarlijks te heffen pensioenpremie.
4. De verhoging van pensioenaanspraken boven de prijscompensatie is voor de individuele deelnemer in beginsel gelijk aan de stijging van de pensioengrondslag per 1 januari in enig jaar ten opzichte van de pensioengrondslag per 1 januari van het voorafgaande jaar, voor zover deze de stijging van de pensioengrondslag na verhoging op basis van prijscompensatie, zoals weergegeven in artikel 20, overtreft.
5. De toepassing van de verhoging van de pensioenaanspraken op basis van prijscompensatie in combinatie met de verhoging van de pensioenaanspraken boven de prijscompensatie kan in geen geval tot een hogere verhoging leiden dan de stijging van de pensioengrondslag van de deelnemer in enig jaar zoals bepaald in het pensioenreglement.

Artikel 22 - Voorwaardelijke toeslagverlening niet actieven op basis van prijscompensatie

1. De ingegane pensioenen, de premievrije pensioenaanspraken, de aanspraken op bijzonder partnerpensioen alsmede de pensioengrondslagen voor arbeidsongeschikte deelnemers komen jaarlijks per 1 januari in aanmerking voor een verhoging door middel van toeslagverlening.

Deze toeslagverlening is maximaal gelijk aan de toeslagenambitie die is uitgedrukt in een beleidsmatig vastgesteld percentage van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde Consumentenprijsindexcijfer, reeks CPI - Alle Huishoudens (afgeleid), zoals deze zich gedurende de periode van oktober tot en met oktober voorafgaand aan het jaar waarin de toeslag wordt toegekend heeft voorgedaan. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks of en in hoeverre de pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Het bestuur baseert deze beslissing in de basis op de hoogte van de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds per ultimo november van het kalenderjaar, maar behoudt zich het recht voor om hiervan af te wijken. Voor de vaststelling of, en in hoeverre, de in dit lid genoemde pensioenrechten en pensioenaanspraken onder normale omstandigheden worden aangepast, wordt verwezen naar de toeslagenstaffel in lid 2. Zodra voorgaand genoemd indexcijfer niet langer door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt vastgesteld, zal dit door een gelijksoortig indexcijfer worden vervangen.

- 2.

Hoogte dekkingsgraad	Toeslag mechanisme
<110% beleidsdekkingsgraad	Geen toeslag volgens wettelijke bepalingen
Tussen 110% beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad behorende bij de toekomstbestendig indexeren grens	Gedeeltelijke toeslagverlening volgens principe "Toekomstbestendig indexeren" volgens wettelijke bepalingen
De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de dekkingsgraad behorende bij de toekomstbestendig indexeren grens	Volledige toeslag
De beleidsdekkingsgraad ligt boven de dekkingsgraad behorende bij de toekomstbestendig indexeren grens	Volledige toeslag plus inhaaltoeslag volgens wettelijke bepalingen

3. De toeslag is uitgedrukt in een percentage en wordt toegekend over de som van het pensioen, dan wel over de met eerder verleende toeslagen laatst geldende pensioengrondslag van de arbeidsongeschikte deelnemer.

Artikel 23 - Voorbehoud van de werkgever

1. De werkgever heeft zich het recht voorbehouden de betaling van de krachtens artikel 19 verschuldigde werkgeversbijdragen geheel of gedeeltelijk te beëindigen in geval van een ingrijpende wijziging van omstandigheden.
2. De werkgever kan de pensioenovereenkomst zonder instemming van de werknemer wijzigen indien sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat het belang van de werknemer dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

3. Indien de werkgever van het in lid 1 dan wel het in lid 2 bedoelde recht gebruik maakt, zal het pensioenfonds de deelnemers terstond daarvan in kennis stellen en zich beraden over de noodzaak het pensioenreglement aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden. Indien deze aanpassing noodzakelijk is, zal dit pensioenreglement worden gewijzigd.
4. Een aanpassing zoals bedoeld in lid 1 dan wel lid 2, die tot gevolg heeft dat de aanspraken uit hoofde van dit pensioenreglement worden verlaagd of beperkt dan wel dat de pensioenregeling wordt beëindigd, zal niet van invloed zijn op de aanspraken van de deelnemers voor zover die overeenkomstig de bepalingen van dit reglement kunnen worden toegerekend over reeds verstreken deelnemersjaren.

Artikel 24 – Korting pensioenaanspraken en pensioenrechten door pensioenfonds

1. Het pensioenfonds kan verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen indien:
  - a. de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen niet meer volledig door waarden zijn gedekt;
  - b. het pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen door waarden te dekken zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de werkgever onevenredig worden geschaad; en
  - c. alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet om uiterlijk binnen drie jaar te voldoen aan de eisen die op grond van artikel 131 Pensioenwet worden gesteld aan het minimaal vereist eigen vermogen.
2. Het pensioenfonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten.
3. De vermindering, bedoeld in het eerste lid, kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgever en toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

Artikel 25 - Algemene bepalingen

1. Het pensioenfonds behoudt zich het recht voor om het risico van overlijden en van arbeidsongeschiktheid te herverzekeren. Het pensioenfonds herverzekert de financiële gevolgen van deze risico's uitsluitend bij (een) in Nederland wettelijk toegelaten (her)verzekeringsmaatschappij(en).
2. Voor zover het pensioenfonds ter waarborging van de pensioenverplichtingen op het leven van een deelnemer of zijn betrekkingen een herverzekering heeft gesloten, zullen de pensioenverplichtingen jegens de betrokkenen door het pensioenfonds niet wijzigen, indien en naarmate de herverzekeraar in eventuele afwijking van de overeenkomst van herverzekering de herverzekerde bedragen niet of niet volledig uitkeert.

3. De uitbetaling van pensioenen en van andere uitkeringen geschiedt in euro's aan de gerechtigde of aan diens wettelijke vertegenwoordiger, dan wel onder overlegging van een bewijs van machtiging aan diens gemachtigde. Bij uitbetaling dient desverlangd een bewijs van in leven zijn van de gerechtigde te worden overgelegd.
4. De deelnemer is verplicht om het pensioenfonds schriftelijk opgave te doen van de aanwezigheid van kinderen, van het aangaan van een partnerschap en van scheiding. De deelnemer, met een partner in de zin van artikel 1, lid 10, letter c, is verplicht bij aanvang van het bestaan van het samenlevingsverband of een notarieel verleden samenlevingsovereenkomst en vervolgens bij iedere wijziging, hiervan melding te maken bij het pensioenfonds. De deelnemers en andere rechthebbenden dienen het pensioenfonds desgevraagd alle inlichtingen te verschaffen, die voor een juiste uitvoering van dit reglement gewenst zijn. Bij weigering of bij onjuiste inlichtingen worden de pensioenaanspraken naar de eisen van redelijkheid en billijkheid vastgesteld.
5. De aanspraken ingevolge deze pensioenregeling kunnen niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, dan wel formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden, anders dan in de gevallen voorzien bij of krachtens de Pensioenwet.

Artikel 26 – Overgangsbepalingen

1. De totaal door de werkgever toegezegde garanties op 61 jaar betreffen de 80% garantie en de 3-jaren garantie. Beide garanties zijn omschreven in de op 31 december 2005 bestaande CAO. Voor de deelnemer die per 31 december 1998 reeds deelnemer was en recht heeft op één van de op grond van de op 31 december 2005 bestaande CAO geldende garantiebepalingen geldt het volgende. Op 31 december 2005 wordt een prorateringsfactor vastgesteld.

De prorateringsfactor is gelijk aan het quotiënt van de leeftijd van de deelnemer op 31 december 2005 verminderd met de leeftijd waarop de deelnemer toe is getreden en de leeftijd van 61 jaar verminderd met de leeftijd waarop de deelnemer toe is getreden. De prorateringsfactor wordt vervolgens vermenigvuldigd met de waarde van de totaal toegezegde garanties op 61-jarige leeftijd. De waarde van het alsdan vastgestelde tijdsevenredig deel van de op 61-jarige leeftijd toegezegde garanties zal worden aangewend voor de financiering van extra levenslang ouderdomspensioen en bijbehorend nabestaandenpensioen.

Ten aanzien van deze pensioenaanspraken zijn de bepalingen van dit pensioenreglement van overeenkomstige toepassing.

2. Voor de deelnemer die per 31 december 2005 reeds deelnemer was aan het op deze datum geldende pensioenreglement worden de per 31 december 2005 opgebouwde spaarpensioenkapitalen op grond van het toenmalige artikel 7 (huidig artikel 10 van Pensioenreglement 1999) en het opgebouwde spaarkapitaal op grond van het toenmalige artikel 19 lid 5 (inhaalsparen; huidig artikel 28 lid 5 van Pensioenreglement 1999), aangewend voor de aankoop van extra ouderdomspensioen en bijbehorende nabestaandenpensioen.

3. De deelnemer die per 31 december 2005 reeds deelnemer was aan het op deze datum geldende pensioenreglement heeft recht op een voorwaardelijke aanvulling op de pensioenaanspraken.

De berekeningsmethodiek voor de vaststelling van deze voorwaardelijke aanvulling is vastgelegd in bijlage 2.

De opbouw en financiering van deze voorwaardelijke aanvulling op de pensioenaanspraken vindt uiterlijk plaats op 31 december 2020 dan wel indien de (vervroegde) pensioendatum ligt voor 1 januari 2021, voor die ingangsdatum. Bij beëindiging van het deelnemerschap anders dan door (vervroegde) pensionering voor 1 januari 2021, heeft de deelnemer geen aanspraak op deze voorwaardelijke aanvulling. Bij voortzetting van het deelnemerschap tot 1 januari 2021 dan wel de (vervroegde) pensioendatum ontstaat er een onvoorwaardelijk recht op een aanvulling op de pensioenaanspraken op 1 januari 2021 dan wel indien de (vervroegde) pensioendatum ligt voor 1 januari 2021 op de (vervroegde) pensioendatum.

4. Voor degenen die op 31 december 2005 deelnemer waren aan het op 31 december 2005 geldende pensioenreglement waarop artikel 12 lid 2 van het op 31 december 2005 geldende reglement niet van toepassing was en die volledig of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn conform de WAO, blijven de bepalingen inzake arbeidsongeschiktheid van het op 31 december 2005 geldende pensioenreglement van toepassing en vindt voortzetting plaats op basis van dat reglement.

Deelnemers die volgens het op 31 december 2005 geldende pensioenreglement van het pensioenfonds, die op basis van artikel 12 lid 2 van dat reglement op 1 januari 2006 nog recht hebben op voortzetting van de pensioenopbouw, worden per 1 januari 2006 in deze regeling opgenomen als deelnemer.

Per 1 januari 2006 wordt voor hen de voortzetting op basis van het op 31 december 2005 geldende pensioenreglement beëindigd. Voor de toepassing van artikel 14 wordt de arbeidsongeschiktheid geacht te zijn ontstaan gedurende het deelnemerschap.

Artikel 27 – Inwerkingtreding

Dit pensioenreglement is laatstelijk gewijzigd per 1 april 2020 en vervangt het tot en met 31 maart 2020 geldende reglement.

Bijlage 1 Flexibiliseringsfactoren

De flexibiliseringsfactoren worden door de actuaris, aangesloten bij het pensioenfonds, periodiek berekend en ter vaststelling aan het bestuur voorgelegd. Bij bestuursvergadering worden de flexibiliseringsfactoren door het bestuur van het pensioenfonds vastgesteld. Door het variabele karakter zijn de flexibiliseringsfactoren niet in deze bijlage opgenomen en wordt hierbij verwezen naar de meest recente factoren die door het bestuur zijn vastgesteld en via de website van het fonds zijn gepubliceerd dan wel bij het pensioenfonds opvraagbaar zijn.

In deze bijlage wordt de berekeningsmethodiek vastgelegd voor het vaststellen van de hoogte van de voorwaardelijke aanvulling voor de deelnemer die zowel op 31 december 2005 als op 1 januari 2006 deelnemer was aan het op deze datum geldende pensioenreglement.

Stap 1: Berekening reglementair tijdelijk ouderdomspensioen per 31 december 2005

Op grond van het per 31 december 2005 geldende pensioenreglement wordt per 31 december 2005 het opgebouwde tijdelijk ouderdomspensioen vastgesteld over het aantal deelnemersjaren tot 31 december 2005.

Stap 2: Berekening tijdelijk ouderdomspensioen overgangsregeling per 31 december 2005

Het tijdelijk ouderdomspensioen wordt voor de overgangsregeling als volgt berekend. Voor elk jaar vanaf het bereiken van de 25-jarige leeftijd (ongeacht de leeftijd bij indiensttreding) tot en met 31 december 2005, bedraagt het tijdelijk ouderdomspensioen 2,7% per jaar van het volledig tijdelijk ouderdomspensioen zoals dit van toepassing was op 31 december 2005. Gedeelten van een jaar worden op volle kalendermaanden naar boven afgerond. Indien de deelnemer een arbeidsovereenkomst heeft of heeft gehad voor minder dan het voor zijn/haar functie geldende normale aantal arbeidsuren bij de werkgever, wordt, bij de berekening van de hoogte van het tijdelijk ouderdomspensioen, het aantal jaren vermenigvuldigd met het gewogen gemiddelde van de deeltijdfactoren die van toepassing waren gedurende alle deelnemersjaren. Jaren gelegen in de periode vanaf het bereiken van de 25-jarige leeftijd tot de datum indiensttreding worden eveneens vermenigvuldigd met het gewogen gemiddelde van de deeltijdfactoren die van toepassing waren gedurende alle deelnemersjaren.

Stap 3: Beoordeling recht op voorwaardelijke aanvulling

Per 31 december 2005 wordt de waarde vastgesteld van de totale opgebouwde aanspraken op grond van het per 31 december 2005 geldende pensioenreglement over het aantal deelnemersjaren tot 1 januari 2006 en in mindering gebracht op de waarde van de totale aanspraken op grond van het reglement dat vanaf 1 januari 2006 over dezelfde deelnemersjaren van toepassing zou zijn geweest. Bij een positief saldo heeft de deelnemer recht op een voorwaardelijke aanvulling op de pensioenaanspraken.

Stap 4: Vaststellen hoogte voorwaardelijke aanvulling

Indien de contante waarde van het onder stap 2 berekende tijdelijk ouderdomspensioen groter is dan de contante waarde van het onder stap 1 berekende tijdelijk ouderdomspensioen en in stap 3 is vastgesteld dat de deelnemer recht heeft op een voorwaardelijke aanvulling op de pensioenaanspraken, wordt de voorwaardelijke aanvulling vastgesteld op basis van het verschil tussen de contante waarde van het onder stap 2 berekende tijdelijk ouderdomspensioen en de contante waarde van het onder stap 1 berekende tijdelijk ouderdomspensioen. De contante waarde van de voorwaardelijke aanvulling is echter maximaal gelijk aan het positieve saldo zoals

bepaald in stap 3. Vervolgens wordt de voorwaardelijke aanvulling omgezet in een levenslang ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.